

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1926 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1926—1927 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1926—1927 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att dels från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare inom handelsdepartementet på följande sätt:

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1*.]

Befattning	Lönegrad
1 statssekreterare och expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
2 kansliråd	B 30
2 förste kanslisekreterare	B 26
1 registrator	B 22
2 andre kanslisekreterare	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
1 kanslibitråde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
3 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänna följande stat för handelsdepartementet att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 102,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 21,800
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 124,200;

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

dels ock vid bifall härtill minska det ordinarie förslagsanslaget till handelsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 145,300 kronor, med 21,100 kronor till 124,200 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Departemen-
tets verksam-
het.*

[2.]

2:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet (punkt 2) kommer utskottet likaledes att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Centrala verk med underlydande stater.

*Kommers-
kollegium.*

[3.]

3:o) I fråga om Kungl. Maj:ts förslag angående ordinarie anslaget till kommerskollegium (punkt 3) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Kommers-
kollegii
verksamhet.*

[4.]

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till upprätthållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 56,900 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 14—18 i statsrådsprotokollet.

Till upprätthållande av kommerskollegii verksamhet är för innevarande budgetår anvisat ett extra anslag å samma belopp som det av Kungl. Maj:t nu äskade.

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att, med hänsyn till de från och med den 1 juli 1925 gällande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk, lönerna till extra kansliskrivaren, de extra kontorsbiträdena och extra kanslibiträdet hos kommerskollegium torde böra beräknas efter lägsta löneklassen i vederbörande lönegrad för extra ordinarie befattningshavare och icke, på sätt föreslagits, efter näst lägsta löneklassen. I följd härav kan det av Kungl. Maj:t äskade anslaget nedsättas med 780 kronor till 56,120 kronor eller i avrundat tal 56,100 kronor.

Under erinran om att vederbörliga avlöningsförhöjningar till nyssnämnda befattningshavare hos kollegium torde böra utgå från det under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *upprätthållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 56,100 kronor.

5:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 19) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen.

[6.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 6,048 kronor.

6:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 19 och 20) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring.

[7.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 12,096 kronor.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 200,800 kronor.

Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet.

[8.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 20—23 i åberopade statsrådsprotokollet.

Till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet har riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 196,000 kronor att användas enligt i huvudsak följande fördelning:

Arvoden till 6 förste fartygsinspektörer å 5,950 kronor kronor	35,700
» » 18 andre » » å 3,600 » »	64,800
Ortstillägg till i Stockholm stationerade fartygsinspektörer, andre fartygsinspektören i Luleå och andre fartygsinspektören i Umeå »	1,600

Rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna	kronor	47,550
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra och andra kostorskostnader åt fartygsinspektörerna, kostnaderna för överdragskostymer inberäknade	»	23,850
Ersättning till skrivhjälp åt fartygsinspektörerna	»	11,200
» » vikarier för fartygsinspektörerna	»	2,000
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	»	1,000
Ersättning för sakkunnig extra arbetshjälp	»	8,300
Summa kronor		196,000.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär, att hyresersättningen för tjänstelokalerna för de i Stockholm stationerade fartygsinspektörerna, 4,800 kronor, skulle bestridas, icke såsom hittills av det under tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., utan av den i det anslag, varom nu är fråga, ingående posten ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra m. m.

Vidare innebär förslaget ändrad benämning å den i anslaget ingående posten »ersättning till vikarier för fartygsinspektörerna», i det att denna post upptagits under benämning »ersättning till vikarier för fartygsinspektörerna och skrivbiträdena».

Utskottets
yttrande.

Då Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 200,800 kronor.

Navigationsskolorna.
[9.]

8:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till navigations-skolorna (punkt 9) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

Lots- och fyrinrättningen.
[13.]

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att *dels* från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

Befattning	Lönegrad
3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

Lotspersonal.

Befattning	Lönegrad
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
330 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
46 lotsar » 3:e » »	4

Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
37 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
99 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3

Personal å lotsverkets ångfartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8:

dels godkänna av departementschefen förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, till avlöningsstat för lots- och fyrstaten, till övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, till pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu 5,689,500 kronor, med 94,565 kronor, till 5,784,065 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 47—64 i statsrådsprotokollet.

Å riksstaten för budgetåret 1925—1926 är det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen uppfört med ett belopp av 5,689,500 kronor.

Från berörda anslag bestridas utgifterna för följande stater, nämligen:

avlöningsstat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ävensom omkostnadsstat.

Av ifrågavarande stater slutar avlöningsstaten för lotsstyrelsen å 182,900 kronor, avlöningsstaten för lots- och fyrstaten å 4,180,000 kronor, övergångs- och indragningsstaten för lots- och fyrstaten å 5,475 kronor, pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten å 302,000 kronor samt omkostnadsstaten å 1,019,125 kronor.

Avlöningsstaten för lotsstyrelsen har för budgetåret 1925—1926 följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	154,400
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	22,500
<i>Förslagsanslag</i> kronor		182,900.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle med hänsyn till vissa under nästa budgetår automatiskt inträdande avlöningsförhöjningar åt vissa extra ordinarie arbetskrafter hos lotsstyrelsen posten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. höjas med 950 kronor till 23,450 kronor och statens slutsumma på grund härav bestämmas till 183,850 kronor.

Vad *avlöningsstaten för lots- och fyrstaten* beträffar, har till belysande av de belopp, varmed de för budgetåret 1924—1925 anvisade, i denna stat ingående särskilda *förslagsanslagen* tagits i anspråk under samma budgetår, i statsrådsprotokollet intagits följande uppställning, angivande i första sifferkolumnen de olika anslagen och i andra sifferkolumnen de under budgetperioden bestridda utgifterna ur respektive anslag:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	2,790,000: —	2,721,077: 34
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	»	840,000: —	1,031,094: 78
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> ..	»	25,000: —	47,428: 35
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i> ..	»	300,000: —	482,435: 23
För skötsel av fyrar utan ständigt bevakning, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000: —	39,323: 40
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	100,000: —	133,739: 49
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000: —	11,431: 74
Summa <i>förslagsanslag</i> kronor		4,105,000: —	4,466,530: 33.

I den för budgetåret 1925—1926 gällande staten äro ovannämnda förslagsanslag upptagna med respektive 2,760,000, 920,000, 25,000, 325,000, 40,000, 100,000 och 10,000 kronor eller sammanlagt med 4,180,000 kronor.

Vad nu ifrågavarande stat angår, har Kungl. Maj:t föreslagit indragning från och med budgetåret 1926—1927 av tolv tjänster, nämligen en lotsförmansbefattning å 3:e klass lotsplats, nio lotsbefattningar, därav sju å 1:a, en å 2:a och en å 3:e klass lotsplats, en fyrmästarbefattning å 3:e klass fyr och en fyrvaktarbefattning å 3:e klass fyr. De anslag, som komma att direkt eller indirekt beröras av dessa indragningar, nämligen anslagen till avlöningar åt ordinarie tjänstemän, vikariatsersättningar och avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., hava dock ansetts böra för nästkommande budgetår upptagas med oförändrade belopp. En eventuell omreglering av dessa anslag har nämligen synts böra anstå i avbidan på en lösning av frågan, i vilken utsträckning de befattningar å lots- och fyrstaten, som för närvarande uppehållas på förordnande, böra få i vanlig ordning återbesättas. En prövning av sistnämnda spörsmål är avsedd att företagas under innevarande år.

Beträffande anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar är att märka, att i det av chefen för finansdepartementet framlagda förslaget till beräkning av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1926—1927 inkomstiteln Lotspenningar på förslag av lotsstyrelsen upptagits med ett från 2,300,000 kronor för budgetåret 1925—1926 till 2,400,000 kronor förhöjt belopp. Vid bifall till chefens för finansdepartementet berörda förslag har å utgiftssidan anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar, som bör sättas till 40 procent av inkomstitelns belopp, föreslagits att höjas från 920,000 kronor till 960,000 kronor. Denna anslagsökning är emellertid av rent bokföringsmässig natur och innebär, på grund av inkomstitelns samtidiga höjning, i själva verket i budgethänseende en nettovinst för statsverket av 60,000 kronor.

I övriga å denna stat uppförda anslag har annan ändring ej ifrågasatts än att anslaget till kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., med hänsyn till belastningen å anslaget, höjts från 100,000 kronor till 130,000 kronor.

Vid bifall till vad som sålunda föreslagits, skulle för budgetåret 1926—1927 avlöningsstaten för lots- och fyrstaten erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	2,760,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	»	960,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	325,000
För skötsel av fyrrar utan ständig bevakning, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000

Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	kronor	130,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000
Summa <i>förslagsanslag</i>		kronor 4,250,000.

I fråga om *övergångs- och indragingsstaten för lots- och fyrstaten* innebär Kungl. Maj:ts förslag å ena sidan en minskning av denna stat med 600 kronor på grund av en befattningshavares avgång och å andra sidan en ökning av densamma med 1,200 kronor till följd av en lotsförmans överflyttning till staten ifråga. Staten, som slutade å 5,475 kronor, skulle sålunda för budgetåret 1926—1927 bestämmas till 6,075 kronor.

I *pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten* finnas upptagna följande anslag, nämligen: dels ett bestämt anslag å 15,000 kronor till beredande av understöd åt vissa förutvarande befattningshavare vid lotsverket eller deras änkor och barn, dels ett förslagsanslag å 175,000 kronor till pensionering av lotsstyrelsens samt lots- och fyrstatens personal i enlighet med bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension, från vilket anslag pensionering äger rum till sådana befattningshavare, som med eller efter år 1915 erhållit eller erhålla pension med undantag av det fåtal personer, som tillhör övergångs- och indragingsstat, dels ett förslagsanslag å 100,000 kronor till pensionering genom flottans pensionskassa av lotsstyrelsens samt lots- och fyrstatens personal, från vilket anslag pensionering äger rum till befattningshavare, vilka erhållit pension före år 1915 eller som därefter erhålla pension, då de avgå från gammal stat eller övergångs- och indragingsstat, dels ock ett förslagsanslag å 12,000 kronor till livräntor åt änkor och barn efter befattningshavare vid lotsverket enligt förordningen den 22 oktober 1909.

I de i denna stat ingående anslagen har nu den ändring ifrågasatts, att, med hänsyn till att förslagsanslaget för den äldre pensioneringsformen genom flottans pensionskassa numera icke helt behövde utnyttjas, under det att förslagsanslaget till pensionering i enlighet med bestämmelserna angående civila tjänstnehavares rätt till pension visat sig otillräckligt, förstnämnda anslag skulle sänkas med 20,000 kronor till 80,000 kronor och det senare höjas med 35,000 kronor till 210,000 kronor.

Vidkommande slutligen *omkostnadsstaten*, ingår i denna stat, förutom ett flertal förslagsanslag för olika ändamål, ett bestämt anslag till bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser, vilket anslag från och med år 1922 höjdes från 60,000 till 100,000 kronor. Vidare finnes i staten sedan en följd av år ett anslag till täckande av motsedda brister i de olika förslagsanslagen, vilka senare på grund av de ovissa ekonomiska förhållandena under och efter världskriget icke reglerats

Statsutskottets utlåtande Nr 10.

sedan år 1914. Ifrågavarande förstärkningsanslag upptogs å riksstaterna för ettvarvt av åren 1921 och 1922 med 800,000 kronor, för tiden 1 januari —30 juni 1923 med 400,000 kronor, för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 med respektive 600,000 och 399,965 kronor samt är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 299,985 kronor.

Den verkliga belastningen å de särskilda anslagen under budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 framgår av följande, i statsrådsprotokollet intagna uppställning:

	Anslagsbelopp kronor	1923—1924 utgifter kronor	1924—1925 utgifter kronor
Till konsumtionsartiklar för fyrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	142,500	146,967 ⁰⁶	163,614 ⁷³
Till reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upp- tagas, ävensom dithörande inventariersedlar, <i>förslagsanslag</i>	80,000	125,911 ⁵⁶	200,869 —
Till fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande in- ventariersedlar, <i>förslagsanslag</i>	87,500	222,440 ¹¹	253,574 ⁷³
Till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs under- håll och komplettering, utrustning och driftkost- nader ävensom dithörande inventariersedlar, <i>för- slagsanslag</i>	111,000	176,703 ⁹⁶	287,184 ⁶²
Till bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	100,000	47,898 ⁴¹	61,546 ⁰⁶
Till bojars och prickars anskaffning, underhåll, ut- sättning och intagning, <i>förslagsanslag</i>	68,000	132,414 ⁹⁶	113,103 ²¹
Till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	10,000	23,871 ¹³	57,704 ⁸⁴
Till hyra för lotsstyrelsens ämbetslokal, <i>förslags- anslag</i>	14,000	13,010 ⁰⁵	5,912 ⁵⁰
Till kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>förslagsanslag</i>	45,000	94,037 ⁶³	79,646 ²⁷
Till grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	5,000	5,804 ⁰⁴	5,614 ²²
Till rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslags- anslag</i>	30,000	88,562 ²³	77,232 ⁸⁰
Till utbildande av personal för gnisttelegratering, <i>förslagsanslag</i>	3,500	—	—
Till extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	35,000	26,305 ⁸⁰	12,700 ⁹⁹
Till bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	1,080	—	2,061 —
Till bidrag från Sverige för uppförande och under- håll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i> ...	560	—	—
Summa kronor	733,140	1,103,926 ⁹⁴	1,320,764 ⁹⁷

Det torde böra omnämnas, dels att de två sista anslagen regleras genom internationella överenskommelser, dels ock att utbildande av personal för gnisttelegrafering icke förekommer varje år.

I riksstaten för budgetåret 1925—1926 har, sedan lotsstyrelsen inflyttat i statsverket tillhörig fastighet, anslaget till hyra för lotsstyrelsens ämbetslokal å 14,000 kronor bortfallit. Omkostnadsstaten upptager för nämnda år ett belopp av sammanlagt 719,140 kronor förutom ovannämnda förstärkningsanslag å 299,985 kronor.

För nästkommande budgetår skulle nu enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag i omkostnadsstaten upptagas ett nytt förslagsanslag till uppehållande av issignaltjänsten m. m. å 28,000 kronor. Vidare skulle det bestämda anslaget till bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser sänkas med 20,000 kronor till 80,000 kronor samt i och med borttagandet av förenämnda, av dyrtiden skapade förstärkningsanslag en reglering av de i omkostnadsstaten ingående förslagsanslagen försöksvis genomföras.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle omkostnadsstaten för budgetåret 1926—1927 i sin helhet ökas med 8,015 kronor samt erhålla följande utseende:

Omkostnadsstat.

Till konsumtionsartiklar för fyrrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	kronor	150,000
» reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upptagas, ävensom dithörande inventariersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	125,000
» fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande inventariersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	186,000
» lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll och komplettering, rustning och driftkostnader ävensom dithörande inventariersedlar, <i>förslagsanslag</i> ..	»	178,000
» bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	»	80,000
» bojars och priekars anskaffning, underhåll, utsättning och intagning, <i>förslagsanslag</i>	»	100,000
» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
» kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>förslagsanslag</i>	»	60,000
» grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000

Till rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> kronor	60,000
» uppehållande av issignaltjänsten m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 28,000
» utbildande av personal för gnisttelegrafering, <i>förslagsanslag</i>	» 3,500
» extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	» 25,000
» bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	» 1,080
» bidrag från Sverige för uppförande och underhåll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i>	» 560
	Summa kronor 1,027,140.

Anslaget till lots- och fyrinrättningen skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1926—1927 upptagas med (183,850 + 4,250,000 + 6,075 + 317,000 + 1,027,140 =) 5,784,065 kronor. Höjningar skulle göras i anslagsposterna till lotsstyrelsen med 950 kronor, till lots- och fyrstaten med 70,000 kronor, till övergångs- och indragningsstaten med 600 kronor, till pensionsstaten med 15,000 kronor och till omkostnadsstaten med 8,015 kronor eller sammanlagt med 94,565 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag i vad detsamma avser avlöningsstaterna för lotsstyrelsen och lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstaterna samt pensionsstaten har utskottet icke haft något att erinra.

Då utskottet jämväl, vad omkostnadsstaten angår, funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om en provisorisk reglering av de i denna stat ingående posterna och då förslaget om uppförande å staten i fråga av en post till uppehållande av issignaltjänsten m. m. torde få anses tillfyllest motiverad, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

Befattning	Lönegrad
3 lotskaptener	13
3 »	12
7 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

*Utskottets
yttrande.*

Lotspersonal.

Befattning	Lönegrad
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
330 lotsar » 1:a » »	6
84 » » 2:a » »	5
41 lotsförmän » 3:e » »	5
46 lotsar » 3:e » »	4

Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
37 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
47 » » 2:a » 3:e » fyr	4
99 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3

Personal å lotsverkets ångfartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

b) godkänna av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, till avlöningsstat för lots- och fyrstaten, till övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, till pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ävensom till omkostnadsstat för lots- och fyrinrättningen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926; samt

c) vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till *lots- och fyrinrättningen*, nu 5,689,500 kronor, med 94,565 kronor till 5,784,065 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) *dels* medgiva, att av de av 1917 och 1918 års riksdagar anvisade anslag å sammanlagt 200,000 kronor, avseende anordnande av vissa säkerhetsanstalter för sjöfarten utanför Härnösand, må tagas i anspråk ej mindre ett belopp av 128,000 kronor för anordnande av dylika säkerhetsanstalter i enlighet med av lotsstyrelsen avgivet, med alternativ 1 betecknat förslag, än även ett belopp av 72,000 kronor för följande ändamål, nämligen till ny fyrapparat och nytt mistsignalmaskineri å fyrskeppet Grisbådarne 45,000 kronor, till anskaffande av en motordriven reservmistsirén 6,500 kronor, till anordnande av en 4:e ordningens agafyr å Jungfrun i Kalmarsund 17,500 kronor och till anordnande av en fyr å skäret Mesen i Bråviken 3,000 kronor: *dels ock* till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,100 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 65—86 i åberopade statsrådsprotokollet.

Till säkerhetsanstalter för sjöfarten har 1925 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 334,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1926—1927 för ändamålet ifråga nu äskade anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

Halva kostnaden för byggandet av ett nytt fyrskepp i stället för det förolyckade fyrskeppet nr 16 Fladen	kronor	200,000
Lysboj med förankringsgods vid Viksten	»	7,900
Anskaffning av en däckad motorlotsbåt	»	9,000
Anskaffning av en motorjakt till Erholmens gasstation ..	»	16,000
Motorbåt vid Östergarns fyrplats	»	3,500
Motorbåt vid Agö fyrplats	»	4,500
Motorbåt, mindre, vid Måsknuvs fyrplats	»	3,000
Livräddningsstation med enbart raketapparat vid Utklippans fyrplats	»	3,500
Lysboj med förankringsgods vid Algersgrund	»	1,800
Utbyte av mistsignalapparater vid Utklippans fyrplats utanför Blekingekusten	»	26,000
Ny fyrapparat och förbättring av mistsignalmaskineriet å fyrskeppet Sydostbrodden	»	40,000
Uppförande av en 6:e ordningens agafyr å Vindalsö sydöstra udde, väster om Sandhamn	»	8,000
Flyttning av Karlsudds agafyr till Bogesundsgrundet mellan Karlsudd och Granholmen i Stockholms skärgård	»	4,000
Till- och ombyggnad av bostadshuset vid Djurstens fyrplats å Gräsön utanför Öregrund	»	6,500
Till- och ombyggnad av fyrvaktarbostaden vid Hävringe fyrplats utanför Oxelösund	»	8,000

Säkerhetsanstalter för sjöfarten.

[14.]

Fortsatt införande av agabelysning	kronor	25,000
Förbättring av Vinga lotsuppassningsstuga under Brännö lotsplats utanför Göteborg	»	15,500
Förbättring av bostadsförhållandena vid Vinga fyrplats ...	»	10,500
Förbättring av fyrbelysningen för insegling till Oxelösund	»	17,500
Förflyttning av Timmernabbens lotsplats upppassningsställe från Matske till Väderö	»	16,000
Byggande av en båtbygga vid Furö lotsuppassningsställe under Oskarshamns lotsplats	»	9,600
Anskaffande av en lyftkran för uppläggning av Persgrun- dens lys- och ljudboj å Bohuskusten	»	2,400
Anskaffande av en mikrofonemottagare för undervattens- signaleriug	kronor	2,900
Anordnande av båtslip vid Bremö lotsuppassningsställe utanför Sundsvall	»	4,000
Nytt boningshus och erforderliga uthus m. m. vid Kullens fyrplats	»	32,000
Anordnande av en fyrbelyst farled norr om Nordkoster ..	»	23,000
Summa kronor		500,100.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 125, inom första kammaren av herr *E. A. Enhörning* och den andra, nr 148, inom andra kammaren av herrar *E. Nylander* och *N. Holmström*, vari hemställts, att riksdagen måtte, för beredande av möjlighet att omedelbart vidtaga de av lotsstyrelsen föreslagna anordningarna med fyrskeppet nr 25 Finngrundet anvisa ett belopp av 235,000 kronor, varigenom det extra reservationsanslaget för budgetåret 1926—1927 skulle komma att uppgå till 735,100 kronor i stället för det av Kungl. Maj:t begärda, 500,100 kronor;

dels en inom andra kammaren av herr *O. W. Lövgren* i Nyborg väckt motion, nr 31, däri hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett extra anslag å 35,000 kronor för budgetåret 1926—1927 till förbättring av hamnen vid Malörens lotsplats i Bottenviken, samt på grund av behovet av arbetets snara utförande anvisa nämnda belopp ur tillgängliga medel för arbetets utförande redan under denna vinter;

dels ock slutligen en inom andra kammaren av herrar *P. Valerius Olsson* och *K. Magnusson* i Kalmar väckt motion, nr 46, vari hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för riksdagen av utredning beträffande och förslag till sådana fyranordningar och andra anordningar vid Kalmarsunds djupränna, att desamma kunna tjäna lotsar och särskilt erfarna befälhavare till ledning vid navigeringen genom djuprännan under alla förhållanden.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Vad först beträffar Kungl. Maj:ts förslag om förändrad disposition av vissa anslag till säkerhetsanstalter utanför Härnösand har utskottet i likhet med departementschefen ansett, att det av lotsstyrelsen förordade, med »alternativ I» betecknade förslaget till förbättring av fyrbelysning och mistsignalering utanför staden ifråga är att föredraga framför de tidigare planerade, men ännu ej utförda säkerhetsanordningarna. Utskottet får alltså tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Den besparing å tidigare för nyssnämnda ändamål anvisade anslag, som vid bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag skulle uppstå, eller 72,000 kronor, skulle nu, enligt vad Kungl. Maj:t föreslagit, användas till bestridande av kostnaderna för följande ändamål, nämligen till ny fyrapparat och nytt mistsignalmaskineri å fyrskeppet Grisbådarne, till anskaffande av en motordriven reservmistsirén, till anordnande av en 4:e ordningens agafyr å Jungfrun i Kalmarsund och till anordnande av en fyr å skäret Mesen i Bråviken. Häremot har utskottet ej heller haft något att erinra.

Å riksstaten för budgetåret 1926—1927 har nu Kungl. Maj:t, såsom nämnts, äskat ett reservationsanslag å 500,100 kronor. De särskilda ändamål, vartill anslaget är avsett, framgå av förut intagen förteckning. Av de i denna förteckning ingående anslagsposterna är en post, beräknad till 8,000 kronor, avsedd för uppförande av en 6:e ordningens agafyr å Vindalsö sydöstra udde, väster om Sandhamn. I en till statsrådet och chefen för handelsdepartementet ingiven, till utskottet under hand överlämnad V. P. M. av den 5 februari 1926 har chefen för lotsverket emellertid anmält, att på grund av vissa med frågan om fyrlanterninens snötäckning sammanhängande omständigheter fråga uppstått, huruvida bättre utnyttjande av fyren skulle kunna vinnas genom dess uppställning å ett skär i farledsdelens förlängning åt sydost och har fördenskull för vinnande av fria händer vid valet av plats ifrågasatts, att berörda belopp måtte anvisas för uppförande av en agafyr av sagda slag i farleden söder om Sandhamn i Stockholms skärgård.

Efter granskning i detalj av de förslag, vartill medel å riksstaten för nästkommande budgetår sålunda äskats, har utskottet kommit till den övertygelsen, att de krav, som i skilda hänseenden framförts, äro av den art, att de icke utan olägenhet för lotsverket kunna tillbakavisas. Visserligen har utskottet icke kunnat undgå att finna kostnaderna för vissa byggnadsarbeten — exempelvis de vid Kullens fyrplats föreslagna — väl högt beräknade och på grund härav ansett en mindre jämkning i det av Kungl. Maj:t till anvisande föreslagna anslagsbeloppet kunna ske, men har utskottet i övrigt icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag. Vad beträffar nyssnämnda jämkning har det syntts utskottet, att an-

slagssumman bör kunna nedsättas med 4,100 kronor och sålunda begränsas till 496,000 kronor. Förslaget om ändrad placering av förenämnda, till uppförande ifrågasatta agafyr i närheten av Sandhamn har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Vidkommande härefter de i ämnet väckta motionerna vill utskottet, vad först beträffar förslaget om anvisande av 235,000 kronor för beredande av möjlighet att omedelbart vidtaga av lotsstyrelsen föreslagna anordningar med fyrskeppet nr 25 Finngrundet, erinra om, att departementschefen efter konferenser med chefen för lotsverket och med hänsyn till den stora kostnad, byggandet av ett nytt fyrskepp i stället för det förolyckade nr 16 Fladen medför, funnit sig böra föreslå, att frågan om komplettering i utrustningen och ombyggnad av fyrskeppet Finngrundet måtte anstå till ett kommande år. Då utskottet jämväl av kostnadshänsyn anser ett uppskov med ifrågavarande anordningar erforderligt, kan utskottet alltså icke biträda motionärernas förslag.

I förenämnda motion nr 31 inom andra kammaren har hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1926—1927 bevilja ett extra anslag å 35,000 kronor till förbättring av hamnen vid Malörens lotsplats i Bottenviken samt på grund av behovet av arbetets snara utförande anvisa nämnda belopp ur tillgängliga medel, för att arbetet må kunna utföras redan under denna vinter. Såsom i motionen erinrats, har förslag i denna fråga avgivits av lotsstyrelsen till Kungl. Maj:t. Departementschefen har emellertid ansett, att frågan om förbättring av nämnda hamn bör ställas efter andra behov, ansedda såsom mera omedelbart erforderliga. Även om det syntes utskottet önskvärt, att arbetet i fråga kunnat omedelbart igångsättas, har utskottet dock, efter att hava inhämtat närmare upplysningar från lotsstyrelsen rörande lämpligheten och möjligheten av att arbetena nu påbörjas, funnit sig icke böra förorda motionärens yrkande.

I motionen nr 46 inom andra kammaren har slutligen hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för riksdagen av utredning beträffande och förslag till vissa fyr-anordningar och andra anordningar vid Kalmarsunds djupränna. Då utskottet emellertid är övertygat om, att lotsstyrelsen har uppmärksamheten riktad på de i motionen påpekade förhållandena, har utskottet ansett sig icke böra tillstyrka motionärernas förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

I) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag

a) medgiva, att av de av 1917 och 1918 års riksdagar anvisade anslag å sammanlagt 200,000 kronor, avseende anordnande av vissa säkerhetsanstalter för

sjöfarten utanför Härnösand, må tagas i anspråk ej mindre ett belopp av 128,000 kronor för anordnande av dylika säkerhetsanstalter i enlighet med av lotsstyrelsen avgivet, med alternativ 1 betecknat förslag, än även ett belopp av 72,000 kronor för följande ändamål, nämligen till ny fyrapparat och nytt mist-signalmaskineri å fyrskeppet Grisbådarne 45,000 kronor, till anskaffande av en motordriven reservmistsirén 6,500 kronor, till anordnande av en 4:e ordningens agafyr å Jungfrun i Kalmarsund 17,500 kronor och till anordnande av en fyr å skäret Mesen i Bråviken 3,000 kronor; samt

b) till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 496,000 kronor;

II) att herrar Enhörnings samt herrar Nylanders och Holmströms motioner, I: 125 och II: 148, icke må vinna riksdagens bifall.

III) att herr Lövgrens i Nyborg motion, II: 31, likaledes icke må av riksdagen bifallas; samt

IV) att herrar Olssons och Magnussons motion, II: 46, icke må föranleda till någon riksdagens åtgärd.

11:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) dels från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Patent- och
registrerings-
verket.

[15.]

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 30
19 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24
5 byråingenjörer	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
1 registrator	B 21
3 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7

5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

dels godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 506,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	» 75,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	» 3,200
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 24,440

Reservationsanslag kronor 928,700;

dels ock, vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet, nu 927,300 kronor, med 1,400 kronor till 928,700 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 86—120 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1925—1926 är det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet upptaget med 927,300 kronor, att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Den av riksdagen godkända staten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 511,700
Vikariatsersättningar samt avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, postavgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	» 75,000

Böcker och tidskrifter, tryckning och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m., efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, förslagsvis kronor	179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	» 3,200
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 17,540

Reservationsanslag kronor 927,300,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle genom indragning av en notarietjänst, vars numera avlidne innehavare kvarstod å gammal stat, anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän nedsättas med 5,500 kronor till 506,200 kronor. I samband härmed har ock upptagits frågan om indragning av registratorstjänsten hos ämbetsverket. Då med avseende å denna tjänst en utgiftsminskning i avlöningshänseende icke kunnat påräknas, förrän den nuvarande innehavaren avgått, har emellertid någon indragningsåtgärd beträffande denna tjänst för närvarande ansetts icke böra vidtagas.

Vidare innebär Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget till pensioner åt avskedade tjänstemän skulle med hänsyn till att två ordinarie befattningshavare väntades avgå under nu löpande budgetår höjas med 6,900 kronor till 24,440 kronor.

Slutligen skulle vid bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit vissa i staten för ämbetsverket nu ingående poster erhålla förändrade benämningar.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *A. Forssell* väckt motion, nr 220, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att förste byråingenjörsbefattningarna i patent- och registreringsverket, enligt nu gällande tjänsteförteckning utgörande fyra, måtte hänföras till lönegrad B 26, dels för ifrågavarande ändamål höja den i patent- och registreringsverkets stat ingående anslagsposten »avlöningar till ordinarie tjänstemän» i ämbetsverket med 3,840 kronor för år räknat.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom ovan nämnts, har departementschefen, som i likhet med statens besparingskommitté funnit hinder icke möta ur arbetssynpunkt för indragning av en ledig notariebefattning och registratorstjänsten hos patent- och registreringsverket, ansett någon indragningsåtgärd beträffande sistnämnda tjänst icke för närvarande böra vidtagas, enär med avseende å

*Utskottets
yttrande.*

denna tjänst en utgiftsminskning i avlöningshänseende icke kunde påräknas, förrän den nuvarande innehavaren avginge. På grund härav har ej heller av denna anledning någon nedsättning av posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän ansetts böra vidtagas. Då det emellertid synes utskottet böra komma till uttryck i staten för ämbetsverket, att tjänsten i fråga är övertalig och icke skall vid uppkommande ledighet återbesättas, bör enligt utskottets mening tjänsten tills vidare uppföras å övergångsstat och torde i anslutning härtill nyssberörda post böra sänkas med, i avrundat tal, 6,400 kronor till 499,800 kronor.

Vad Kungl. Maj:ts i övrigt föreslagit i fråga om stat och anslag till patent- och registreringsverket har icke givit utskottet anledning till erinran. Härav följer, att utskottet icke kan tillstyrka det motionsvis väckta yrkandet om uppflyttning i lönegrad av förste byråingenjörstjänsterna hos ämbetsverket. Vad detta yrkande beträffar, vill utskottet framhålla, att enligt utskottets förmenande prövningen av förslaget om uppflyttning i lönegrad av berörda tjänster torde böra anstå, till dess frågan om ämbetsverkets omorganisation blivit slutligen avgjord.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts föresvarande förslag och med avslag å herr Forssells ovanberörda motion, II: 220,

a) från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos patent- och registreringsverket på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
6 byråchefer	B 30
19 byrådirektörer	B 28
4 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24
5 byråingenjörer	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
3 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2

b) besluta, att å övergångsstat skall från och med den 1 juli 1926 uppföras följande befattning:

1 registrator..... B 21;

c) godkänna följande stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 499,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	» 128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis ...	» 75,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bindningskostnader, förslagsvis	» 179,860
Återställda registreringsavgifter, förslagsvis	» 12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	» 3,200
Avlöning åt en å övergångsstat utförd registrator	» 6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	» 24,440

Reservationsanslag kronor 928,700;

d) vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av *patent- och registreringsverkets verksamhet*, nu 927,300 kronor, med 1,400 kronor, till 928,700 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

12:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) och i anslutning till tidigare av riksdagen fattat beslut i fråga om de allmänna grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst får utskottet hemställa,

*Dyrtidstillägg
vid patent- och
registrerings-
verket.*

[16.]

att riksdagen må till täckande av kostnader för *dyrtidstillägg åt befattningshavare vid patent- och registreringsverket* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor,

att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Kostnader, som förändras av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag av registrering.

[17.]

13:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 17) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 121 och 122) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till bestridande av *kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor; samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda upp-
bördsmedel.

Försäkringsinspektionen.

[18.]

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att *dels* från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos försäkringsinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 överdirektör	A 2
1 ledamot och byrådirektör	B 28
1 förste aktuarie	B 26
2 förste revisorer	B 26
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

dels besluta, att å övergångsstat skall från och med den 1 juli 1926 uppföras följande befattning:

1 revisor

B 21;

dels godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	» 6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	» 45,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	» 6,400
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd revisor	» 6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	» 3,200

Reservationsanslag kronor 128,600;

dels ock, vid bifall härtill, höja det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet, nu 127,300 kronor, med 1,300 kronor till 128,600 kronor,

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 122—126 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har 1925 års riksdag i riksstaten för budgetåret 1925—1926 upptagit det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet med 127,300 kronor, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Den av riksdagen godkända staten för försäkringsinspektionen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	68,000
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	45,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	1,900

Reservationsanslag kronor 127,300,

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Enligt det förslag, Kungl. Maj:t nu framlagt för riksdagen, skulle den i staten för försäkringsinspektionen ingående anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän minskas med 6,400 kronor med hänsyn till att en å samma stat uppförd revisorstjänst ansetts kunna indragas. Då denna tjänst emellertid icke vore ledig, har densamma ansetts böra tillsvidare uppföras å övergångsstat.

I övrigt har allenast den ändring i försäkringsinspektionens stat ifrågasatts, att posten för pensioner till avskedade tjänstemän till följd av en befattningshavares avgång höjts från 1,900 kronor till 3,200 kronor.

Såsom nyss nämnts, innebär Kungl. Maj:ts förevarande förslag, att en revisorstjänst hos försäkringsinspektionen skulle i avvaktan på tjänstens indragning tillsvidare uppföras å övergångsstat.

Enligt vad till utskottets kännedom kommit, har Kungl. Maj:t numera utnämnt och förordnat innehavaren av berörda tjänst att vara förste revisor hos inspektionen samt i sammanhang därmed förklarat, att revisorstjänsten tillsvidare icke skall återbesättas. Då tjänsten sålunda för närvarande är ledig och såsom övertalig kan indragas, förefinnes nu alltså icke hinder för

att tjänsten definitivt avföres från försäkringsinspektionens stat och att anslaget såsom följd härav nedsättes med 6,400 kronor.

På grund härav och då utskottet i övrigt icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1926 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos försäkringsinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 överdirektör	A 2
1 ledamot och byrådirektör	B 28
1 förste aktuarie	B 26
2 förste revisorer	B 26
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

b) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	45,000
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200

Reservationsanslag kronor 122,200;

samt

e) vid bifall härtill minska det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet, nu 127,300 kronor, med 5,100 kronor till 122,200 kronor.

att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) att till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i försäkringsinspektionen för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

*Dyrtidstillägg
vid försäkringsinspektionen.*

[19.]

Genom avförandet från försäkringsinspektionens stat av den under nästföregående punkt omförmälda revisorstjänsten synes en mindre nedsättning av förevarande anslag kunna vidtagas. Utskottet får föreslå, att anslaget bestämmas till i avrundat tal 14,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

I anslutning till tidigare av riksdagen fattat beslut i fråga om de allmänna grunderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till täckande av kostnader för *dyrtidstillägg åt befattningshavare i försäkringsinspektionen* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att, med godkännande av det av departementschefen förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1926, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av provningsanstaltens verksamhet, nu 293,500 kronor, med 3,500 kronor till 297,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Statens provningsanstalt.

[20.]

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 128—132 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1925—1926 är det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av statens provningsanstalts verksamhet upptaget med 293,500 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Den av riksdagen godkända staten för provningsanstalten har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor	184,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	35,000
Inspektörens arvode	»	1,000
	kronor	222,000

Omkostnadsstat.

Till gas och elektrisk ström, <i>förslagsanslag</i>	kronor	9,000	
» värme, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000	
» inventarier och inventariers underhåll	»	4,000	
» bibliotek	»	2,500	
» glasvaror, <i>förslagsanslag</i>	»	4,000	
» tillfälliga biträden, tjänsteresor m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	15,000	
» laboratorieutensilier, kemikalier, ma- terialier, förbrukningsartiklar, prov- ningsanordningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	16,000	
» expenser, <i>förslagsanslag</i>	»	13,000	
» försäkring av byggnader och utrust- ning, underhåll av tomten m. m., <i>för- slagsanslag</i>	»	3,000	kronor 71,500
			<i>Förslagsanslag</i> kronor 293,500,

att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag i avseende å staten för provningsanstalten innebär allenast den ändring, att posten för avlöningar till ordinarie befattningshavare skulle med hänsyn till ökad belastning å densamma höjas med 3,500 kronor till 187,500 kronor.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må med godkännande av det av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 förordade förslaget till stat för statens provningsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1926, höja det ordinarie förslagsanslaget till upprätthållande av *provvningsanstaltens verksamhet*, nu 293,500 kronor, med 3,500 kronor till 297,000 kronor, att utgå i första hand av inkomster av statens provningsanstalt.

[21—34.] 17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts under punkterna 21—34 framlagda förslag angående anslag till Sveriges geologiska undersökning, fältarbeten m. m. vid undersökningen, expenser m. m. och anskaffande av inventarier för undersökningen (punkterna 21—24), anslag för undersökning av torv-

marker i södra Sverige (punkt 25) samt anslag till avlöningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, arvoden åt observatörer, expenser för samma anstalt, telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid anstalten, vattenfallsförteckningens avslutande, diverse behov vid sagda anstalt, meteorologiska telegram från Färöarna och Island, meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m. och hydrogeologiska specialundersökningar (punkterna 26—34) komma utlåtanden att framdeles under riksdagen avgivas; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Handel och sjöfart.

18:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 151 och 152) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Bidrag till underhållande av handels-högskolan i Stockholm.

[35.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under förutsättning att verksamheten vid *handeshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1926—1927 å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor,

att till *handeshögskoleföreningens* i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1926 och återstående hälften under förra halvåret 1927 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1926—1927.

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att till exportstipendier, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

Exportstipendier.

[36.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 152—156 i statsrådsprotokollet.

För vart och ett av åren 1897—1908 beviljade riksdagen på extra stat anslag till handelsstipendier. Anslaget utgick med 10,000 kronor för vardera av åren 1897 och 1898, 20,000 kronor för vart och ett av åren 1899—1904 och 30,000 kronor för vart och ett av åren 1905—1908.

Med bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition anvisade sedermera 1908 års riksdag å extra stat för år 1909 tvenne anslag, vardera å 20,000 kronor, att användas det ena till exportstipendier och det andra

till handelsstudiestipendier. Härefter hava för vart och ett av åren 1910—1915 och 1921 ifrågavarande tvenne anslag utgått med enahanda belopp, som anvisats för år 1909. Under åren 1916—1920 utgick anslaget till exportstipendier med vanligt belopp, varemot, till följd av de av världskriget föranledda säregna förhållandena, anslag till handelsstudiestipendier beviljades allenast för åren 1916 och 1917 och för vardera av dessa år med endast 10,000 kronor.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 7 januari 1921 av frågan om anslag för år 1922 till uppehållande av stipendieverksamheten biträdde dåvarande chefen för handelsdepartementet en av Sveriges allmänna exportförening gjord och av kommerskollegium tillstyrkt framställning om sammanförande av de båda anslagen till exportstipendier och handelsstudiestipendier till ett anslag, med vilket bägge stipendiatgrupperna skulle tillgodoses, ävensom ett i anslutning härtill av kollegium framlagt förslag till vissa ändringar i de för stipendierna förut gällande bestämmelserna. I avseende å stipendieanslagets belopp, som av föreningen föreslagits höjt till 60,000 kronor, tillstyrkte han, i enlighet med kollegii hemställan, att anslaget upptoges till ett belopp, motsvarande summan av de för år 1921 beviljade båda anslagen, eller till 40,000 kronor. Kungl. Maj:ts framställning avläts i enlighet med vad departementschefen sålunda hemställt.

Mot de av Kungl. Maj:t föreslagna ändrade grunderna för stipendieverksamheten hade riksdagen intet att erinra. Med hänsyn till de förefintliga, relativt stora reservationerna å stipendieanslagen fann sig riksdagen emellertid böra för år 1922 begränsa anslagsbeloppet till 10,000 kronor.

Den 26 september 1921 utfärdade Kungl. Maj:t härefter kungörelse med allmänna bestämmelser för statens exportstipendier och handelsstudiestipendier (nr 636).

För budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 äskades icke något anslag för ändamålet ifråga. För innevarande budgetår utgör anslaget 5,000 kronor.

Vid anmälan av nu föreliggande anslagsäskande har departementschefen anfört följande:

»De skäl, som föranlett inställande tills vidare av utdelningen av handelsstudiestipendier, göra sig alltjämt gällande. Framställning om anslag till dylika stipendier å 1926—1927 års riksstat finner jag mig följaktligen icke böra göra.

Vad exportstipendiatverksamheten angår, har densamma, såsom min företrädare i ämbetet framhållit, visat sig vara ett ingalunda betydelsefullt medel till utveckling av vår export. Jag anser därför, att icke minst under rådande förhållanden, då åtskilliga av våra exportnärningar kämpa med större avsättningssvårigheter än vanligt, möjlighet till denna verk-

samhets upprätthållande bör beredas genom förnyat anslag till exportstipendier å 1926—1927 års riksstat. Emellertid synes mig det alltjämt starkt framträdande behovet av sparsamhet nödvändiggjöra beskarning av det belopp, som kommerskollegium förordat för sådant ändamål. I betraktande av storleken av de belopp, som under de senaste åren utdelats såsom exportstipendier, samt med hänsyn tagen till den behållning, som förefinnes å tidigare beviljade stipendieanslag, anser jag ett anslag av 18,000 kronor för budgetåret 1926—1927 tillfyllest för att under år 1926 stipendier skola kunna utdelas i tillfredsställande omfattning. Jag förordar sålunda, att å riksstaten för budgetåret 1926—1927 för ändamålet åskas ett anslag av 18,000 kronor.»

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *exportstipendier*, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

20:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 156 och 157) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statsunderstöd till auktoriserade handelskammare i riket.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd under år 1926, till *auktoriserade handelskammare i riket*, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

[37.]

21:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 157—160) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statsunderstöd till svenska handelskammare i utlandet.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd för år 1926, på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 förordats, till *svenska handelskammare i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 52,500 kronor.

[38.]

*Bidrag till
Sveriges all-
männa
exportföre-
ning.
[39.]*

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att, under villkor att Sveriges allmänna exportförening under år 1926 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i föredde förslagsstat för samma år anges, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltaga en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 30,000 kronor med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1926 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 160—163 i återopade statsrådsprotokollet.

Åt Sveriges allmänna exportförening har alltsedan dess tillkomst år 1887 årligen beviljats statsunderstöd med varierande belopp. Under åren 1917—1923 utgick understödet med ena hälften ur ett å riksstaten beviljat särskilt anslag samt andra hälften ur handels- och sjöfarts- samt manufakturförslagslänefonderna, med lika fördelning fonderna emellan. För ett vart av åren 1920—1922 utgjorde det sammanlagda understödsbeloppet 50,000 kronor och för år 1923 40,000 kronor. För år 1925, liksom för år 1924, har understödet åter utgått med 50,000 kronor, därunder 20,000 kronor anvisats å riksstaten och 30,000 kronor utgått ur ovan nämnda fonder, med lika fördelning fonderna emellan.

Rörande utbetalningen av det av riksdagen för år 1925 till föreningen beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrift genom beslut den 12 juni samma år, varvid stadgats skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1925 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

Enligt vad departementschefen nu föreslagit skulle exportföreningen för år 1926 erhålla statsunderstöd med enahanda belopp, som utgått för de två sistförflutna åren. Av beloppet har emellertid 30,000 kronor ansetts böra anvisas å riksstaten eller 10,000 kronor mer än vad som beviljats för åren 1924 och 1925 och skulle återstoden, 20,000 kronor, tagas i anspråk från manufakturförslags- samt handels- och sjöfartsfonderna.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen anser utskottet, att med hänsyn till det arbete, exportföreningen alltjämt nedlägger på befordrandet av vår varuavsättning i utlandet, föreningen jämväl för år 1926 bör komma i åtnjutande av statsunderstöd.

Vad angår sättet för beredande av de för statsbidraget erforderliga medlen, har nu departementschefen, såsom nämnts, föreslagit, att den större delen av statsbidraget eller 30,000 kronor skulle utgå på riksstaten

samt att återstoden av bidraget, 20,000 kronor, skulle tagas i anspråk från de fonder, som hittills anlitats för ändamålet. Då emellertid, enligt utskottets mening, tillräckliga skäl icke anförts för en förhöjning av det nu å riksstaten utgående bidraget, har utskottet ansett sig böra förorda, att detsamma jämväl för år 1926 bestämmes till 20,000 kronor.

För åtnjutande av statsbidraget torde liknande villkor böra stadgas som de, vilka under det sistförflutna året varit gällande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* under år 1926 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angives, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor, med skyldighet för föreningen att såväl till chefen för handelsdepartementet som ock till kommerskollegium avgiva berättelse om föreningens verksamhet under år 1926 ävensom redogörelse för föreningens ekonomiska ställning vid utgången av samma år.

23:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 40) och under erinran om att riksdagen för år 1926 till nu ifrågavarande ändamål beviljat ett extra förslagsanslag å 900 kronor, hemställer utskottet,

Bidrag till en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik.

[40.]

att riksdagen må till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1927 för en *internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 800 kronor.

24:o) Med anledning av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 41) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 164—167) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Ersättning till sjömanshusen.

[41.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 till *ersättning åt sjömanshusen* anvisa ett extra anslag av 162,000 kronor, för beredande under år 1926

åt sjömanshusen av skälig ersättning för dem åliggande bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

Läkarundersökning av sjöfolk.
[42.]

25:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) och under erinran om att riksdagen för budgetåret 1925—1926 till nu ifrågavarande ändamål beviljat ett extra förslagsanslag å 55,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 angivna grunder för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

Arvoden åt två dispachörsassistenter.
[43.]

26:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 170) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1926—1927 anvisa till arvode med 2,000 kronor åt envar av *två dispachörsassistenter*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett extra anslag av 4,000 kronor.

Bidrag till uppehållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.
[44.]

27:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 44) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 171) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för år 1926 belöpande delen av kostnaderna för uppehållande av *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg.
[45.]

28:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 171—174) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *drift- och under-*

hållskostnader för statens isbrytarfartyg å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) att i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, med 3,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 174 och 175 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie reservationsanslaget till reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, förut 6,000 kronor om året, blev för ett vart av åren 1916, 1917 och 1918 å riksstaten upptaget med ett till 3,000 kronor nedsatt belopp. Efter att för år 1919 hava varit helt indraget, uppfördes anslaget i riksstaten för år 1920 med 3,000 kronor samt höjdes därefter för ett vart av åren 1921 och 1922 änyo till 6,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 liksom ock för budgetåren 1923—1924, 1924—1925 och 1925—1926 har anslaget i riksstaten upptagits utan angivet belopp.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör*, med 3,000 kronor.

30:o) I anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 175—178) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga

a) det i den ordinarie anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till manufakturernas befrämjande med 4,000 kronor,

samt

b) de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör.

[46.]

Befrämjande i allmänhet av slöjderna.

[47.]

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* med 15,000 kronor,
 reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* med 5,400 kronor,
 reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien* med 4,500 kronor,
 och
 reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, med 7,500 kronor.

Befrämjande
 av hemslöjden.
 {48.]

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att upptaga ordinarie anslaget till befrämjande av hemslöjden med oförändrat belopp, 15,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 179 och 180 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen i riksstaten för vartdera av budgetåren 1924—1925 och 1925—1926 upptagit det ordinarie anslaget till befrämjande av husslöjden, vilket för budgetåret 1923—1924 utgått med 20,000 kronor och därför utgjort 25,000 kronor för år räknat, med ett till 15,000 kronor nedsatt belopp.

Av ifrågavarande anslag utgå — förutom arvode av 3,000 kronor till en extra instruktör i husslöjd — huvudsakligen understöd till hushållningssällskap och landsting samt, i ett fåtal fall, till hemslöjdsföreningar. Understöden hava under senare år beviljats för anskaffande av stil- och tidsenliga modeller för husslöjdsalster samt för anordnande i vissa fall av undervisningskurser i husslöjd m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle benämningen å anslaget förändras till »befrämjande av hemslöjden».

Utskottets
 yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

I sammanhang med behandlingen av ifrågavarande förslag har utskottet ock till prövning förehåft de under punkterna 52 och 53 av denna huvudtitel gjorda framställningarna om anslag till understöd åt föreningen för svensk hemslöjd och åt svenska slöjdföreningen, vilka framställningar synas utskottet äga visst samband med det förslag, varom nu är fråga. Mot sistnämnda framställningar har utskottet icke heller haft något att erinra. Med hänsyn till att de ändamål, vilka skola med ifrågavarande olika anslag tillgodoses, synas utskottet, på sätt nyss nämnts, äga samband med varandra, vill utskottet emellertid hava uttalat önskvärdheten av att vid avlåtande av statsverkspropositionen för budgetåret 1927—1928 det tages under övervägande, huruvida icke anslagsäskandena i fråga böra upptagas under samma rubrik, om ock uppdelade, på sätt nu är fallet, under särskilda punkter.

Senare återkommande till anslagen för understöd åt föreningen för svensk hemslöjd och åt svenska slöjdföreningen får utskottet under nu förevarande punkt hemställa,

att riksdagen må besluta att i stället för det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget till befrämjande av husslöjden, 15,000 kronor, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppföra ett ordinarie anslag, benämnt »befrämjande av hemslöjden» med nämnda belopp.

32:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 181 och 182) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Torvingenjörer m. m.
[49.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1926—1927 anvisa

a) för *avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer* ett extra anslag av 26,400 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning, att hans bostadsort är Stockholm,

b) till *skrivhjälp åt förste torvingenjören* ett extra anslag av 1,500 kronor,

samt

c) till beredande, i mån av behov, efter hittills tilllämpade grunder av *personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna*, i varje fall under förutsättning att vederbörande befattningshavare fortfarande med gott vitsord tjänstgör i nämnda egenskap, ett extra anslag av 4,000 kronor.

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 182 och 183) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Understöd till Sveriges hantverksorganisation.

[50.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 januari 1926 tillstyrkta villkor såsom *bidrag till Sveriges hantverksorganisations verksamhet* under år 1926 å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Statsunder-
stöd åt hant-
verksidkare
för utbildande
av lärlingar
m. m.
[51.]

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51) att
dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att
enligt de av Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunder-
stöd åt hantverksidkare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbild-
ningstid från tidpunkt under budgetåret 1926—1927,

dels ock till statsunderstöd till hantverksföreningar för utdelande av
lärlingspremier för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av
1,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 183—
188 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med av Kungl. Maj:t därom gjord framställning anvisade
1917 års riksdag till statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av
lärlingar samt till lärlingspremier å extra stat för år 1918 ett förslags-
anslag, högst, å 8,000 kronor.

Sedan kommerskollegium avgivit förslag rörande användningen av sagda
anslag, fastställde Kungl. Maj:t den 2 november 1917, i huvudsaklig över-
ensstämmelse med kollegii förslag, *dels* bestämmelser rörande statsunder-
stöd för utbildande av lärlingar och rörande statspremier åt dylika, *dels*
ock bestämmelser rörande statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna
till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av lärlingspremier.

Enligt dessa bestämmelser, vilka finnas i sin helhet intagna i det vid
statsverkspropositionen till 1918 års riksdag fogade utdraget av statsråds-
protokollet över finansärenden för den 14 januari 1918, skulle statsunder-
stöd till mästare för utbildande av lärlingar utgå med 300 kronor för
varje lärling i den ordning, att 100 kronor utbetalades vid första, 75 kronor
vid andra och 50 kronor vid tredje årets slut, sedan för varje gång av
ombud för Sveriges hantverksorganisation avgivits utlåtande, huruvida
mästaren, för så vitt på honom ankomme, bedrivit lärlingens utbildande
på ett för utbildningens fullbordande vid tredje årets slut ändamålsenligt
sätt. Återstående 75 kronor skulle utbetalas, sedan styrkt blivit, att lär-
lingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig vara utlärdd i yrket.
Dessutom skulle lärling, för vars utbildande mästare erhållit statsunderstöd,
och vilken efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations ut-
lärlingsbevis, vara berättigad till en utlärlingspenning av 20 kronor, var-
jämte, om han i samband med tilldelandet av utlärlingsbevis jämväl fått
sig tillerkänd någon av Sveriges hantverksorganisations silvermedaljer,
statspremium av högst 100 kronor skulle kunna tilldelas honom. Slut-
ligen skulle genom hantverksföreningarnas försorg utdelas särskilda så
kallade lärlingspremier, för vilket ändamål understöd enligt närmare an-
givna grunder skulle tillkomma hantverksföreningarna.

Med utgångspunkt från att, på sätt vid beräkningen av anslagets storlek
förutsatts, årligen 50 nya lärlingar skulle komma i åtnjutande av stats-
understödd utbildning, föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut likaledes

den 2 november 1917 beträffande dispositionen av det för år 1918 för nu ifrågavarande ändamål anvisade anslag, 8,000 kronor, vidare, att 5,000 kronor skulle utbetalas till hantverksidkare såsom understöd för utbildande av en första årets lärlingsgrupp, medan återstående 3,000 kronor skulle användas såsom understöd till hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier.

Även för åren 1919—1922 och första halvåret 1923 har riksdagen på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar å extra stat beviljat anslag för lärlingsutbildningens främjande. Anslaget har för nämnda tidsperioder utgått med respektive 11,750, 14,250, 20,535, 28,945 och 9,290 kronor.

Den under åren 1919—1922 fortgående ökningen av anslagsbeloppet har sin grund däri, att dels lärlingsgruppernas antal automatiskt ökats från en år 1918 till tre år 1920 och följande år, dels från och med år 1921 det dittills med 300 kronor för varje lärling utgående understödet höjts till 400 kronor, dels från och med år 1922 antalet lärlingar i nyantagna grupper ökats från 50 till 75, dels ock för år 1922 understödsbeloppet till hantverksföreningarna för utbetalande av lärlingspremier höjts från 3,000 till 4,000 kronor. Beträffande förhöjningen med 100 kronor i det för varje lärling beräknade understödet är att märka, att detta belopp så fördelats, att de till mästaren under de tre utbildningsåren utgående bidragen ävensom det belopp, mästaren erhållit, då lärling blivit utlärd, ökats vardera med 25 kronor.

Jämväl för budgetåren 1923—1924, 1924—1925 och 1925—1926 hava i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för ifrågavarande ändamål beviljats extra anslagsmedel med respektive 13,540, 20,620 och 15,805 kronor. Fluktuationerna i anslagen för första halvåret 1923 och sagda budgetår hava berott därpå, att dels från och med budgetåret 1923—1924 understödsbeloppen anvisats å riksstaten för det budgetår, under vilket vederbörande utbildningsår utgått, och ej såsom dittills å riksstaten för det budgetår, under vilket utbildningsåret började, dels understödet åt hantverksföreningar för utdelning av lärlingspremier utgått för budgetåret 1923—1924 med ett till 2,000 kronor och för vardera av följande budgetår med ett till 1,000 kronor nedsatt belopp, dels ock — framför allt — efter 1922 års utgång anslag icke anvisats för utbildande av *nya* lärlingsgrupper utan endast för att sätta de årsgrupper, vilkas utbildning redan påbörjats, i tillfälle att fullfölja och avsluta densamma. Av sistnämnda anledning upphörde med utgången av år 1925 ifrågavarande statsunderstödda lärlingsutbildning.

Av skäl, departementschefen anfört till stöd för ett återupptagande av den statliga understödsverksamhet, varom här är fråga, har utskottet ansett sig böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet ej heller funnit anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:t till understöd till hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier äskade beloppet, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt de av Kungl. Maj:t senast föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1926—1927; samt

b) till *statsunderstöd till hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

*Understöd
åt föreningen
för svensk
hemslöjd.
[52.]*

35:o) I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 52) och under hänvisning till vad utskottet under punkt 31 anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

*Understöd åt
svenska slöjd-
föreningen.
[53.]*

36:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) och under hänvisning till vad utskottet under punkt 31 anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag för uppehållande av dess verksamhet under år 1926 å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

*Tekniskt-
vetenskaplig
forsknings-
verksamhet
inom kraft-
och bränsleom-
rådet.
[54.]*

37:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 54) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 192—198) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bedrivande av *tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 30,000 kronor.

*Upphållande
av den indu-
striella stan-
dardiserings-
verksamheten.*

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 199—209 i statsrådsprotokollet.

[55.]

Den 27 september 1922 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för svenska industriens standardiseringskommission, vars uppgift, bland annat, är *att* befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom *att* utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Kommissionen utgöres av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt minst 18, högst 24 ledamöter. Av ledamöterna, vilka väljas för en tid av tre år, utses en av envar av cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen. Övriga ledamöter utses av Sveriges industriförbund, ingenjörsvetenskapsakademien, järnkontoret, svenska teknologföreningen m. fl. sammanslutningar. Kommissionens räkenskaper granskas av två revisorer, av vilka den ene utses av chefen för handelsdepartementet.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har standardiseringskommissionen genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 maj 1924 tillerkänts ett understöd å 25,000 kronor, att utgå från manufakturförslagslånefonden med 15,000 kronor under år 1924 och 10,000 kronor under år 1925.

Vidare har riksdagen efter därom av Kungl. Maj:t framlagt förslag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t utöver nämnda anslag såsom ytterligare understöd till uppehållande av verksamheten i fråga under samma budgetår ur manufakturförslagslånefonden beviljat ett belopp av 10,000 kronor.

Vid anmälan av nu föreliggande anslagsäskande har departementschefen i huvudsak anfört följande:

»För ett rationellt tillvaratagande av vårt lands produktionsresurser och uppehållandet av vår industris konkurrenskraft framstår det såsom ett viktigt intresse, att det påbörjade svenska standardiseringsarbetet, som redan visat sig fruktbringande, på ett efter våra förhållanden avpassat sätt fortsättes och även inriktas på nya områden. Detta arbete bör enligt mitt förmenande utföras liksom hittills under fri och frivillig samverkan mellan de därav närmast intresserade. Att arbetet till betydande del bekostas av industrien själv, finner jag under sådana förhållanden vara i sin ordning. De skäl, som under de senare åren föranlett statsmakterna att lämna ekonomiskt stöd till den industriella standardiseringsverksamheten, gälla dock enligt min mening med oförminskad styrka. På grund härav

anser jag mig böra tillstyrka, att även under nästinstundande budgetår bidrag av statsmedel beviljas för denna verksamhets uppehållande och utveckling.

I avseende å statsbidragets storlek anser jag mig, med hänsyn till den utvidgning av standardiseringsarbetet till andra områden, särskilt jordbruksområdet, som av såväl kommissionen själv som de hörda myndigheterna ifrågasatts och som även jag finner eftersträvansvärd, böra tillstyrka en icke oväsentlig höjning av det å riksstaten nu utgående understödsbeloppet. Jag förordar sålunda, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten upptages ett anslag av 30,000 kronor. Därutöver torde efter närmare omprövning ett lämpligt belopp böra för ändamålet få tagas i anspråk från manufakturförslagslånefondens räntemedel.

För åtnjutande av statsbidraget torde enahanda villkor böra stadgas som de, vilka under nu löpande budgetår äro i berörda hänseende gällande.»

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *E. Nylander m. fl.* väckt motion, nr 50, vari hemställts, att anslaget till uppehållande av standardiseringsverksamheten under budgetåret 1926—1927 måtte fastställas till 35,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

I anslutning till vad departementschefen till stöd för förevarande förslag anfört, får utskottet tillstyrka, att till uppehållande av den verksamhet, varom fråga är, anslag av statsmedel jämväl beviljas för nästkommande budgetår.

Vad anslagsbeloppets storlek beträffar, har, såsom nämnts, Kungl. Maj:t föreslagit, att å riksstaten skulle anvisas 30,000 kronor, under det att motionsvis ifrågasatts en höjning av sagda belopp med 5,000 kronor.

Utskottet, som icke ansett tillräckliga skäl förebragta för en förhöjning av nu utgående anslag till vare sig det av Kungl. Maj:t eller motionären förordade beloppet, har funnit sig böra stanna för att tillstyrka ett anslag av 25,000 kronor. Utskottet vill ock erinra om, att, enligt vad departementschefen uttalat, ett lämpligt belopp, utöver det nu å riksstaten äskade, kan för ändamålet tagas i anspråk från manufakturförslagslånefondens räntemedel.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Nylanders m. fl. ovanberörda motion, II: 50, i vad densamma skiljer sig från utskottets hemställan, såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) att för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade.

[56.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 209—214 i statsrådsprotokollet.

I en den 13 februari 1925 dagtecknad proposition, nr 62, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg vore eller kunde varda för kronans räkning inmutade, för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Till grund för det av Kungl. Maj:t gjorda anslagsäskandet låg en från chefen för Sveriges geologiska undersökning inkommen framställning om åtgärd för anvisande av medel för fullföljande av de medelst särskilda av 1921, 1922, 1923 och 1924 års riksdagar beviljade anslag genom institutionen för kronans räkning bedrivna malmletnings-, blottläggnings- och försvarsarbetena inom vissa delar av Västerbottens län.

I skrivelse den 2 april 1925, nr 101, anmälde riksdagen, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förenämnda framställning.

Att, i likhet med vad under de senare åren ägt rum, anslag beviljas för nu ifrågavarande ändamål jämväl för budgetåret 1926—1927 har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Då utskottet ej heller, vad storleken av anslagsbeloppet angår funnit sig böra motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må för verkställande av *undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade*, å riksstaten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

40:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) angående anslag för främjande under kalenderåret 1926 av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering kommer utlåtande att framdeles under riksdagen avgivas; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Landsbygdens elektrifiering.

[57.]

anmäla.

Diverse.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. 41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) att minska det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 90,000 kronor.

[59.] Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 235 och 236 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1924—1925 var det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. upptaget med ett belopp av 100,000 kronor. Med enahanda belopp är anslaget uppfört även i riksstaten för nu löpande budgetår.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, hava de sammanlagda utbetalningarna å det för budgetåret 1924—1925 anvisade anslaget uppgått till omkring 89,000 kronor, däri inberäknat ett belopp av 4,800 kronor för under punkt 8 härövan omnämnda ersättning för lokalhyra till de i Stockholm stationerade fartygsinspektörerna, vilken hyresersättning emellertid enligt Kungl. Maj:ts, av utskottet tillstyrkta förslag hädanefter i stället skulle utgå från anslaget till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet.

Utskottets yttrande. Utskottet, som ansett, att ifrågavarande anslag utan olägenhet bör kunna något nedsättas utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, förslagsvis till 85,000 kronor, får hemställa,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu 100,000 kronor, med 15,000 kronor till 85,000 kronor.

Tryckningskostnader. 42:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att minska det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 99,939 kronor, med 19,928 kronor till 80,011 kronor.

[60.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 99,939 kronor, med 19,928 kronor till 80,011 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som fordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

43:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 236 och 237) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

*Kommittéer
och utred-
ningar genom
sakkunniga.*

[61.]

att riksdagen må minska det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 55,000 kronor, med 15,000 kronor till 40,000 kronor.

44:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under tionde huvudtiteln för beredande av tillfällig löneförbättring åt viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 62) samt till täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i de till handelsdepartementet hörande ämbetsverk och kårer (punkt 63) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[62—63.]

anmäla.

Övriga ordinarie anslag.

45:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

*Övriga ordi-
narie anslag.*

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 19 mars 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widell*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *C. G. Ekman*, *O. Bergqvist*, *E. J. G. Rosén*, *E. A. Hallin*, *J. G. Waller*, *P. A. Bergström*, *A. R. Rooth* och *I. Hj. E. Pauli*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Rästock, *K. V. Rydén*, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *B. F. son Holmgren* och *O. E. F. Järte*.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	* 124,200	
3	Departementets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		* 15,900
	Säger för departementet	148,200	15,900
B. Centrala verk med underlydande stater.			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>	* 511,040	
2	Kommerskollegii verksamhet		56,100
3	Bergsstaten	84,800	
Sprängämnesinspektionen:			
4	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	11,500	
5	Arvode åt en assistent		6,048
Inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring:			
6	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i>	31,500	
7	Arvodet åt två assistenter		12,096
8	Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet		200,800
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
9	Navigationsskolorna	* 158,440	
10	Övergångsstat för navigationsskolorna	* 6,400	
11	Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i>	2,200	
12	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstal- ter för sjöfart, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
		190,040	
13	Skeppsmättningskostnad, <i>förslagsanslag</i>	32,200	
Lots- och fyrväsendet:			
14	Lots- och fyrrinrättningen, <i>förslagsanslag</i>	5,784,065	
15	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		496,000
Patent- och registreringsverket:			
16	Patent- och registreringsverkets verksamhet, <i>reserva- tionsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varu- märkes- samt registreringsavgifters medel	928,700	
17	Dyrtidstillägg vid patent- och registreringsverket, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.....		125,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
18	Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register, <i>förslagsanslag</i>		4,000
		928,700	129,000
	Försäkringsinspektionen:		
19	Försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen	122,200	
20	Dyrtidstillägg vid försäkringsinspektionen, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen		14,000
21	Statens provningsanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inkomster av provningsanstalten	297,000	
	Sveriges geologiska undersökning:		
22	Sveriges geologiska undersökning, <i>förslagsanslag</i>	* 167,000	
23	Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning, <i>reservationsanslag</i>		* 111,000
24	Expenser m. m. för Sveriges geologiska undersökning, <i>reservationsanslag</i>		* 20,000
25	Inventarier för Sveriges geologiska undersökning, <i>reservationsanslag</i>		* 13,500
26	Undersökning av torvmarker i södra Sverige, <i>reservationsanslag</i>		* 15,300
		167,000	159,800
	Meteorologiska och hydrografiska undersökningar:		
	Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:		
27	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	* 208,900	
28	Arvoden åt observatörer, <i>reservationsanslag</i>	* 90,000	
29	Expenser, <i>reservationsanslag</i>	* 8,000	
30	Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>förslagsanslag</i>		* 118,000
31	Vattenfallsförteckningens avslutande, <i>reservationsanslag</i>		* 22,500
32	Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>reservationsanslag</i>		* 81,200
33	Meteorologiska telegram från Färöarna och Island, <i>reservationsanslag</i>		* 4,400
34	Meteorologiska iakttagelser i Abisko m. m., <i>reservationsanslag</i>		* 19,500
35	Hydrogeologiska specialundersökningar, <i>reservationsanslag</i>		* 12,100
		306,900	257,700
	Säger för centrala verk med underlydande stater	8,466,945	1,331,544

* Av Kungl. Majt föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
C. Handel och sjöfart.			
1	Handelshögskolan i Stockholm.....		40,000
2	Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i>		18,000
3	Auktoriserade handelskammare i riket		24,000
4	Svenska handelskammare i utlandet		52,500
5	Sveriges allmänna exportförening.....		20,000
6	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>		800
7	Ersättning till sjömanshusen		162,000
8	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		50,000
9	Arvoden åt två dispachörsassistenter		4,000
10	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>		9,500
11	Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg, <i>förslagsanslag</i>		140,000
Säger för handel och sjöfart			520,800
D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.			
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshantering hör, <i>reservationsanslag</i>	3,000	
Befrämjande av slöjderna:			
Befrämjande i allmänhet av slöjderna:			
2	Manufakturernas befrämjande.....	4,000	
<i>Reservationsanslag:</i>			
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena.....	15,000	
4	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	5,400	
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industrien	4,500	
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshantering	7,500	32,400
7	Befrämjande av hemslöjden	15,000	
		51,400	
Torvingenjörer m. m.:			
8	Avlönande av förste torvingenjören och tre torvingenjörer		26,400
9	Skrivhjälp åt förste torvingenjören		1,500
10	Personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna		4,000
			31,900

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
11	Sveriges hantverksorganisation		2,500
12	Statsunderstöd till hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier		1,000
13	Föreningen för svensk hemslöjd		8,000
14	Svenska slöjdföreningen		10,000
15	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, <i>reservationsanslag</i>		100,000
16	Industriella standardiseringsverksamheten		25,000
17	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, <i>reservationsanslag</i>		100,000
18	Planmässig organisation och utveckling av landsbyg- dens elektrifiering		* 75,000
	Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd	54,400	353,400
E. Ingenjörsvetenskapsakademien.			
1	Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	
F. Diverse.			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	2,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	50,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	85,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	80,011	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i>	40,000	
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 61,000
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		* 1,100,000
	Säger för diverse	282,011	1,161,000
	Summa	8,991,556	3,382,644

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.